

Projekt Algorytmu Tekstowe

Rafał Kilar

17 czerwca 2022

Wstęp

Rozważamy problem najdłuższego wspólnego podciagu. Mamy dane dwa słowa $A[1..m]$ i $B[1..n]$. Przedstawimy algorytm Hunta-Szymanskiego działający w czasie $O((r+n)\log n + n)$ dla słów z r dopasowaniami i zakładając $m = n$. Następnie przedstawimy jego usprawnioną wersję działającą w czasie $O(m\log n + d\log(2mn/d) + n)$ dla słów z d dominującymi dopasowaniami.

Algorytm Hunta-Szymanskiego

Algorytm i omówienie na podstawie pracy [HS77].

Definiujemy wartości progowe $T_{i,k}$ jako

$$T_{i,k} = \min\{j: A[i..i] \text{ i } B[1..j] \text{ posiadają wspólny podciąg długości } k\}$$

Możemy udowodnić kilka prostych faktów o wartościach progowych:

Lemat 1. *Jeśli $T_{i,1}, \dots, T_{i,k}$ są zdefiniowane, to $T_{i,1} < \dots < T_{i,k}$.*

Dowód. Zauważmy, że $B[T_{i,k}]$ jest ostatnim znakiem pewnego wspólnego podciagu $A[1..i]$ i $B[1..T_{i,k}]$. W przeciwnym przypadku $T_{i,k}$ nie byłoby minimalne. Wiemy więc, że $A[1..i]$ i $B[1..T_{i,k}-1]$ mają wspólny podciąg długości $k-1$, zatem $T_{i,k-1} \leq T_{i,k} - 1$.

Lemat ten przyda nam się w konstrukcji algorytmu.

Lemat 2. $T_{i,k-1} < T_{i+1,k} \leq T_{i,k}$

Dowód. Ponieważ $A[1..i]$ i $B[1..T_{i,k}]$ mają wspólny podciąg długości k , to mają je także $A[1..i+1]$ i $B[1..T_{i,k}]$, więc $T_{i+1,k} \leq T_{i,k}$. $A[1..i+1]$ i $B[1..T_{i+1,k}]$ mają wspólny podciąg długości k . Usunięcie końcowych znaków z tych słów zmniejsza długość najdłuższego wspólnego podciagu o co najwyżej 1, więc $A[1..i]$ i $B[1..T_{i+1,k}-1]$ mają wspólny podciąg długości $k-1$, czyli $T_{i,k-1} \leq T_{i+1,k} - 1$.

Używając tego lematu możemy wyznaczyć wartości $T_{i,k}$.

Lemat 3.

$$T_{i+1,k} = \begin{cases} \min\{j: A[i+1] = B[j] \wedge T_{i,k-1} < j \leq T_{i,k}\} & \text{jeśli takie } j \text{ istnieje} \\ T_{i,k} & \text{wpp.} \end{cases}$$

Dowód. Rozważamy przypadek, że takie j nie istnieje. Z minimalności $T_{i+1,k}$, każdy maksymalny wspólny podciąg $A[1..i+1]$ i $B[1..T_{i+1,k}]$ kończy się w $B[T_{i+1,k}]$. Z założenia, że szukane j nie

istnieje, wiemy że $A[i+1] \neq B[j]$ dla każdego $T_{i,k-1} < j \leq T_{i,k}$. Z lematu 2. mamy natomiast $T_{i+1,k} \leq T_{i,k}$, więc $B[T_{i+1,k}] \neq A[i+1]$, czyli rozważany podciąg jest także podciągiem $A[1..i]$ i $B[1..T_{i+1,k}]$, więc $T_{i,k} \leq T_{i+1,k}$ i z lematu 2. $T_{i,k} = T_{i+1,k}$.

Załóżmy teraz, że takie minimalne j istnieje. $A[1..i+1]$ i $B[1..j]$ mają wspólny podciąg długości k - wspólne podciąg długości $k-1$ $A[1..i]$ i $B[1..T_{i,k-1}]$ powiększone o $A[i+1]$ i $B[j]$, więc $T_{i+1,k} \leq j$.

Załóżmy niewprost, że $T_{i+1,k} < j$. Z lematu 2. mamy $T_{i,k-1} < T_{i+1,k}$. Z definicji j zachodzi $A[i+1] \neq B[l]$ dla każdego $T_{i,k-1} < k < j$, w szczególności $B[T_{i+1,k}] \neq A[i+1]$. Otrzymujemy więc, że ostatni znak najdłuższego wspólnego podciągu $A[1..i+1]$ i $B[1..T_{i+1,k}]$ długości k nie jest równy $A[i+1]$. $A[1..i]$ i $B[1..T_{i+1,k}]$ muszą również mieć podciąg długości k , więc $T_{i,k} \leq T_{i+1,k}$. Z lematu 2. mamy więc równość $T_{i,k} = T_{i+1,k}$. Z założenia niewprost i wymogu $T_{i+1,k} < j \leq T_{i,k}$ mamy $T_{i,k} \neq T_{i+1,k}$, co daje nam sprzeczność i kończy dowód.

Algorithm 1 Algorytm HS

```

for  $i = 1..m$  do
     $MATCHLIST[i] = \{j_1, j_2, \dots, j_p\}$  such that  $j_1 > \dots > j_p$  and  $A[i] = B[j_k]$ 
     $THRESH[i] = m + 1$ 
end for
 $THRESH[0] = 0$ 
 $LINK[0] = 0$ 
for  $i = 1..m$  do
    for  $j$  in  $MATCHLIST[i]$  do
        find  $k$  such that  $THRESH[k-1] < j < THRESH[k]$ 
        if  $j < THRESH[k]$  then
             $THRESH[k] = j$ 
             $LINK[k] = newnode(i, j, LINK[k-1])$ 
        end if
    end for
end for
recover LCS in reverse using the  $LINK$  array

```

W naszym algorytmie będziemy wyznaczać kolejne wiersze $T_{i,1}, \dots$.

Algorytm będzie iterował się po kolejnych znakach A . Na początku każdej iteracji tablica $THRESH$ będzie zawierała kolejne wartości $T_{i,1}, T_{i,2}, \dots$. Lista $MATCHLIST[i]$ zawiera wszystkie indeksy j takie, że $B[j] = A[i]$ w malejącej kolejności.

Załóżmy, że dla w iteracji i algorytm rozważa dopasowania $A[i]$ do $B[j_1], \dots, B[j_p]$ pomiędzy wartościami progowymi, to jest $THRESH[k-1] = T_{i-1,k-1} < j_1 < \dots < j_p \leq T_{i-1,k} = THRESH[k]$. Z lematu 3. $T_{i,k} = j_1$. Ponieważ rozważamy indeksy w malejącej kolejności, poprawimy wartość $THRESH[k]$ na kolejne $j_p, j_{p-1}, \dots$ aż skończymy na j_1 .

Dla prostoty zapisu założmy $n = m$. Ponieważ lemat 1 mówi nam, że wartości w $THRESH$ są w kolejności rosnącej, możemy wyszukiwać k używając wyszukiwania binarnego w czasie $O(\log n)$. Jeśli oznaczymy ilość wszystkich dopasowań pomiędzy A i B przez r , to wykonanie głównej pętli zajmuje $O(r \log n + n)$. Wyznaczenie list $MATCHLIST$ możemy wykonać na przykład przez posortowanie par znaków i indeksów z A i B i równoległe przejście po tak posortowanych tablicach - wyznaczamy listy indeksów dla rosnących znaków z B i przypisujemy je do każdego odpowiadającego im indeksowi z A . Taka implementacja działa w czasie $O(n \log n)$. Potrzebujemy $O(n)$ pamięci na wykorzystywane listy i tablice oraz $O(r)$ pamięci na linki.

Łączna złożoność czasowa to $O((r+n) \log n)$ i pamięciowa $O(r+n)$.

Usprawniony algorytm

Przedstawimy teraz usprawnioną wersję powyższego algorytmu zaproponowaną w [Apo86]. Zanim to zrobimy wprowadzimy kilka pojęć. Powiemy, że dopasowanie $[i, j]$ (para taka, że $A[i] = B[j]$) ma rząd k jeśli $A[1..i]$ i $B[1..j]$ mają najdłuższy wspólny podciąg długości k . Dopasowanie $[i, j]$ nazwiemy k -dominującym jeśli $[i, j]$ ma rząd k i dla każdego dopasowania $[i', j']$ o rzędzie k zachodzi albo $i' > i \wedge j' \leq j$ albo $i' \leq i \wedge j' > j$. Liczbę wszystkich dominujących dopasowań oznaczmy przez d . Na poniższym rysunku dominujące dopasowania oznaczone są czerwonymi okręgami.

		c	b	a	c	b	a	a	b	a
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
a	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1
b	2	0	1	1	1	2	2	2	2	2
c	3	1	1	1	2	2	2	2	2	2
d	4	1	1	1	2	2	2	2	2	2
b	5	1	2	2	2	3	3	3	3	3
b	6	1	2	2	2	3	3	3	4	4
a	7	1	2	3	3	3	4	4	4	5

Aby przyspieszyć algorytm 1 zmodyfikujemy proces wyznaczania k -dominujących dopasowań. Nie będziemy sprawdzać wszystkich dopasowań. Zamiast tego, przechowujemy dla każdego symbolu σ listę $MATCHLIST[\sigma]$ listę aktywnych indeksów, to jest takich, które nie wyznaczają wartości progowych. Będziemy wyznaczać jedynie dominujące dopasowania. W tym celu posłużą nam operacje na słownikach:

- $SEARCH(key, LIST)$ zwraca najmniejszy element listy $LIST$ nie mniejszy niż key lub $n + 1$ jeśli taki element nie istnieje. $SEARCH(n + 1, LIST)$ od razu zwraca $n + 1$.
- $INSERT(key, LIST)$ i $DELETE(key, LIST)$ odpowiednio dodają i usuwają wartość key z listy $LIST$. Jeśli $key = n + 1$, to nic nie robią.
- $first(LIST)$ zwraca najmniejszy element w liście $LIST$

Algorytm przedstawiono poniżej (2). W zewnętrznej pętli iterujemy się po kolejnych znakach A . W każdej iteracji wewnętrznej pętli algorytm rozpatruje kolejne dominujące dopasowania $[i, j]$, wyszukuje próg T , który ma zastąpić j . Następnie aktualizuje listę $THRESH$ i listy aktywnych dopasowań $AMATCHLIST[\sigma]$ i zapamiętuje linki. Następnie wyszukuje kolejne dominujące dopasowanie $[i, j]$ dla $j \geq T$ w liście aktywnych dopasowań $AMATCHLIST[A[i]]$.

W wewnętrznej pętli zachowujemy następujący niezmiennik: jeśli $j \neq n + 1$, wtedy $[i, j]$ jest k -dominującym dopasowaniem i pierwsze $k - 1$ pozycji w $THRESH$ zawiera poprawne wartości dla i -tego wiersza. Po i -tej iteracji zewnętrznej pętli następujące niezmienniki są zachowane:

- $THRESH$ zawiera wartości $T_{i,1}, \dots, T_{i,l}$
- $AMATCHLIST[\sigma]$ zawiera indeksy σ w B , które nie są w $THRESH$

Algorithm 2 Algorytm HS1

```
for  $i = 1..m$  do
   $\sigma = A[i]$ 
   $j = first(AMATCHLIST[\sigma])$ 
   $FLAG = true$ 
  while  $FLAG$  do
     $T = SEARCH(j, THRESH)$ 
     $k = rank(T)$ 
    if  $T = n + 1$  then
       $FLAG = false$ 
    end if
     $INSERT(j, THRESH)$ 
     $DELETE(T, THRESH)$ 
     $LINK[k] = newnode(i, j, LINK[k - 1])$ 
     $\sigma' = B[T]$ 
     $DELETE(j, AMATCHLIST[\sigma])$ 
     $j = SEARCH(T, AMATCHLIST[\sigma])$ 
     $INSERT(T, AMATCHLIST[\sigma'])$ 
  end while
end for
recover LCS in reverse using the  $LINK$  array
```

Czas działania zależy od implementacji list $THRESH$ i $MATCHLIST[\sigma]$. Skorzystamy ze struktury danych nazwanej C-drzewo opisanej w pracy [AG87]. Reprezentuje ona uporządkowaną listę elementów z ustalonego uniwersum U jako statyczne drzewo binarne. Kolejne liście odpowiadają kolejnym wartościom z U . Dodatkowo utrzymujemy wskaźniki na niedawno odwiedzone liście. Pozwala to na szybsze wyszukiwanie kolejnych wartości - możemy zacząć od zapamiętanego liścia i przejść najpierw w górę i później w dół po najkrótszej ścieżce do szukanego liścia. Po zakończeniu operacji przestawiamy ten wskaźnik.

Możemy pokazać, że jeśli wykonujemy operacje na liściach $i_0 < i_1 < \dots < i_k$, gdzie $b_j = i_j - i_{j-1}$ operacje te wymagają czasu $O(\log m + \sum_{j=1}^k \log b_j)$. Pierwsza operacja działa w czasie $O(\log m)$, gdyż wskaźnik może wskazywać na późniejszy liść. Musimy wtedy przestawić wskaźnik na pierwszy liść. Następne operacje przechodzą po najkrótszej ścieżce między liśćmi, mają one długość $O(\log b_j)$.

W i -tej iteracji zewnętrznej pętli znajdujemy d_i dominujących dopasowań. Operacja na określonej liście zajmuje $O(\log n + \sum_{j=1}^{d_i} \log b_j)$ czasu. Ponieważ rozmiar list to co najwyżej n , to $\sum_{j=1}^{d_i} b_j \leq 2n$. We wszystkich iteracjach wykorzystywany czas wynosi $O(m \log n + \sum_{j=1}^d b_j)$, gdzie $\sum_{j=1}^d b_j \leq 2nm$. Czas jest maksymalizowany gdy $b_j = 2nm/d$.

Czas działania algorytmu wynosi więc $O(m \log n + d \log (2nm/d) + n)$ gdy uwzględnimy liniowy czas potrzebny na inicjalizację.

Literatura

- [AG87] Alberto Apostolico and Concettina Guerra. The longest common subsequence problem revisited. *Algorithmica*, 2(1):315–336, 1987.
- [Apo86] Alberto Apostolico. Improving the worst-case performance of the hunt-szymanski strategy

for the longest common subsequence of two strings. *Information Processing Letters*, 23(2):63–69, 1986.

- [HS77] James W Hunt and Thomas G Szymanski. A fast algorithm for computing longest common subsequences. *Communications of the ACM*, 20(5):350–353, 1977.